
1988ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪದೇದವರು

ಂ || ದೇ. ಜವರೀಗೌಡ

ಚಾನಪದ ಕ್ಕೇತ್ರ, ಸೇವೆ

ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ದಕ್ಕು ಆಡಳಿತಾಗರ, ಸತ್ತಾಲಿ ಬರಹಗಾರರಾದ ಈ || ದೇ. ಜವರೀಗೌಡರು ಚಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಕೇತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅವಿಸ್ತರಣೀಯ. ಗ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳದು ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯವೃಕ್ಷಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಜವರೀಗೌಡರು ಗ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಗ್ಗೆ ಸಹಜ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗೆ ಚಾನಪದವನ್ನು ಪರ್ವತ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವರು. ಜವರೀಗೌಡರ ಸಾಧನೆಗೆ ಸರವರೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚಾನಪದ ವೃಕ್ಷಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದುದು ಚಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈಗಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಸಾಂಪತ್ತಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಲೆನಿನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸೋವಿಯತ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ನೆಹರೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಂತಹ ಪ್ರತಿಪ್ರಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ದೇ. ಜವರೀಗೌಡ ಅವರಿಗೆ ಚಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯೂ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇವರು 50 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಾಫನಮಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಸ್ವತಃ 'ಚಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ'ವೆಂಬ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಚಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಕನಾಟಕ ಚಾನಪದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಅರ್ಥತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರು. ಇವರು ಸಾಫನಿಸಿರುವ 'ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವಧನಕ ಟ್ರಸ್ಟ್' ಅವರ ಕನಸಿನ ಕುಡಿ. ದೇಜಗೂ ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ 1975ರಲ್ಲಿ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಹಾಗೂ ಚಾನಪದ ಕ್ಕೇತ್ರದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂರನೇ ಚಾನಪದ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನಾಗಿ ಆಯಾಗಿ.

ದಾ॥ ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರದು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯೇಯ ಹೆಸರು. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಯಲಾಟದ ಕಲಾಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆ ದುಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಿದರೇ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ತೊಟ್ಟು ಕುಣಿದರೇ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದದ್ದು ಚಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೇಭಾಗ್. ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ ಸುಂಕಾಪುರಾರವರು ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮನ್ನಣೆ, ಕೊಟ್ಟಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅನುಸ್ಯಾದದ್ದು ಸ್ವತಃ ಸಂಗ್ರಹಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಯತರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಷಣ್ಯ ಸೆಲ್ಲು ಮಂತಪಗಳು. ತುಂಬಾ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸೇರ ನಡೆಯು ಸುಂಕಾಪುರಾರವರು ಚಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಷ್ಟ್ವ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಹಲ್ಲಾರು ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಸಿದ್ಗರ್ಹಿಸಿ ಚಾನಪದದ ಏಕೆಂಬ ಮನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಗೋರವಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇರುವ ಚಾನಪದದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಗಳ ದುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದವರು. ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ತಿರುನೀಲಕಂರ’ ‘ಸಣ್ಣಾಟ’, ಪ್ರಮಿಳ (ದೂಡ್ಳಾಟ), ಬಬ್ಯಾಹನ ವಿಜಯ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಚಾತ, ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭಾ, ಕೃಷ್ಣ ಸಂದಾನ (ಯಕ್ಷಗಾನ) ಮುಂತಾದುವರು, ‘ಚಾನಪದ ಸಾಂಪತ್ತಿ ದರ್ಶನ’ ಎಂಬ ಸಂಕಲನ ‘ಜೀವನ ಜೀರ್ಣಕಾಲಿ’ ಎಂಬ ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ರಹಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಶರಮೃ

ಸೋಬಾನೆ ಪದ

ಶ್ರೀಮತಿ ಶರಮೃ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬೇದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಮಣಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದ್ವಾಕುಣಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ಶ್ರೀಮಂತ ಕರೆದ ಬಿಂದು ಬಿಂದು ಅಥವಾ ಸುಗಳಿಗೆ ಯಾಡು ಕಲಿಸಿದವರು ಈಯು ತಾಯಿ ನಾಗಮೃನೇ ಸರೆಪಾಸಯು ಅಜ್ಞಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು, ಅವರಿಂದ ಯಾಡು ದೇಹಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾಯಿ ಜೋತೆಯಲ್ಲಿ ವಾದುವೆ-ಮುಂಜಿ, ಹಬ್ಬಿ-ದರಿಂಜ, ಸೋಬಾನ-ಶಾಸ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಡುವುದಂದರ ಶರಮೃನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ. ಕನ್ನಡ 7ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸರೆಯುಗಾರಿಸ ಸರಸಪ್ಪನೂಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಸೋಬಾನೆ ಪದಗಳ ಬುತ್ತಿಗಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಬಿಂಜಿದಳು. ತೋಟ ಗದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ಉತ್ತಮಾಗ ಒತ್ತುವಾಗ. ಕಳೆ ಕೀಳ ವಾಗ ತನ್ನ ಹಾಸನ ಪಲ್ಲಿಯೆಯನ್ನು ಖಾರಂಭಿಸಿದರ ದಾರಿ ದೋಕರು ಕೂಡಾ ಸಂತು ಸೋಡುವಾತಾಗುತ್ತತ್ತು. ಬೇದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶನೇರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರಾರು ಬಾರಿ ಯಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಟ ತನ್ನ ಅನುಭವ ಸಂವತ್ಸರ್ನು ಬೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆ ಇವರು. ಬಿತ್ತಿಧಾಸಿಕ ವೃಕ್ಷಗಳ, ಮಹಾವುಷಣರ ಘಟನೆಗಳ ಯಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹಾಡಿದರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಯಾಡುಗಳೆಂದರೆ ಮುಖಿ ಕೆವುಚುವ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಸಪದದ ಸತ್ಯಭರಿತ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಚಾದುಮಾಡಿ ಎಂಥ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನೂ ಸಹ ತಲೆ ದೂಗುವಂತೆ ಯಾಡು ಹೇಳುವ ಕಲೆ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಈಕೆಗೆ ಈಗ 48 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಹಾಡುವುದೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹ. ಯಾರ ಮನೆಯ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರುಗಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಶರಮೃ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆಯ್ದಾನಿಸಿ ಹಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುದುವೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ರಗಳು ಹಲವಾರು. ಆ ಶಾಸ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಎಪ್ಪಣಿತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಗಳವಾಗಿ ಸೋಬಾನೆ ಪದ ಯಾಡಿ ಎಲ್ಲಿರಿಂದಭೂ ಸ್ವೇ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಹೃದರ ಸಾಹೇಬ ಮೋದಿನ ಸಾಹೇಬ

ಗೀಗೀ ಪದ

ಅರವತ್ತೊಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ಹೃದರ ಸಾಹೇಬ ಒಬ್ಬ ಅಪೂರ್ವ ಗೀಗೀ ಕಲಾವಿದ. ಗುರು ಶ್ರೀ ಮಹಾ ದ್ರಾ ಸಾಹೇಬರಿಂದ ಚೆಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೃದರ ಸಾಹೇಬರು ಜನಿಸಿದ್ದು ಗುಲ್ಬಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಫ್ಜಲ್ ಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬ್ರೇರಾಮದಗಿಯಲ್ಲಿ. ತಂದೆ ಮೋದಿನ ಸಾಹೇಬ ಒಬ್ಬ ಪರಾಣಾರು. ತೀರಾ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇಳೆದ ಈ ಕಲಾವಿದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಕಲೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಗುಲ್ಬಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಸೂರಾರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರದೀಪಸಿ ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೀಗೀ ಪದ ಮಾತ್ರವಲ ದೆ ಮೋಹರಂ ಯಾಡುಗಳು, ಹರದೇಶಿ ನಾಗೇಶಿ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೀಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾದ ಇವರು ಈಗಿಗ ದುಡಿದು ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಹತ್ತಾರು ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ಗೀಗೀ ಪದವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ಹೃದರ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬಂದುಖಿ ಪ್ರಾಗ್ವರ್ತೀ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನೀರಾರಾದದ್ದು ಜನಪದಕಲೆ. ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಯ ಕಲೆ ಎನಿಸಿದ ಗೀಗಿ ಪದಗಳನ್ನು ಯಾಡುತ್ತ ಬೇವನದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಸರೀಗಿಡದ ಶಿವಪ್ನ್ಯಾಸ ದೊಡ್ಡಾಟ

ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಲೆ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ದೇವದತ್ತವಾಗಿ ಬೇಳೆದುಬಂದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದುತ್ತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿದ್ದರೂ ಬೇಳಕಿಗೆ ಬಾರದೆ ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಂತಾದ ಕಲಾವಿದರಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಕುಷ್ಣಗಿಯ ಶ್ರೀ ಬಸರೀಗಿಡದ ಶಿವಪ್ನ್ಯಾಸ ಒಬ್ಬರು. ದೊಡ್ಡಾಟದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ ಇವರು 18ರ ಹರೆಯದಲ್ಲೇ ‘ಕನಕಾಂಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ’ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ವೇಷ ತೊಟ್ಟಿರು. ಆಗ ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬೆದವಟ್ಟಿ ಮರೇಗೌಡರು ಶಿವಪ್ನ್ಯಾಸವರ ಗುರುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುರುವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸದೆ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಮೇರೆದ ಇವರು ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ನಿಂತರು, ಕಂಚಿನ ಕಂತ, ಮನಮೋಹಕ ಕುಣಿತ. ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾವಭಾವ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕರ ಕುಶಾಹಲ ಕೆರಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ನಟನಾಸಾಮಧ್ಯಮಳವರು.

ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಯಲಾಟ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಮಷ್ಟಿ ಕಲೆ. ಜನರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೌದ್ರ, ಏರ, ಭಕ್ತಿ, ಹಾಸ್ಯ, ಭಯಾನಕ ರಸಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡಾಟ ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಿಶ್ರಿತ ಪ್ರಾಸಬದ್ದ ಬಿಗುವಿನ ಶೈಲಿ. ಉ. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ದೊಡ್ಡಾಟ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಾಟ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮುಖ್ಯ ಕಲೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ನ್ಯಾಸ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಂತಸದ ವಿಷಯ.

ಶ್ರೀ ಕಿಳ್ಳೀಕಾಮತರ ಹೂಲೆಪ್ಪ

ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ ಆಟ

ಸುವಾರು 70 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಳಾರಿಯ ಶ್ರೀ ದೂಲೆಪ್ಪನವರಿಗೆ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟದ ಕಲೆ ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು. ಸ್ವಯಂ ತಂಡದ ನಾಯಕರಾದ ಇವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಭಾಗವತರೂ ಹೌದು. ಶೃಂತಿಬಂಧುವಾಗಿ, ತಾಳಬಂಧುವಾಗಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತರುವ ಗಾಯನ ಸೈಪುಣ್ಯ ಇವರಿಗಿದೆ. ಬೈರವಿ, ತೋಡಿ, ಕಲ್ಲಾಣಿ ಮುಂತಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅರಣ್ಯ ಕಾಂಡ, ಸುಂದರ ಕಾಂಡ, ಕೆಷ್ಟಿಂಡಾ ಕಾಡ ಮುಂತಾದ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಟಕ್ಕೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವರು ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ಕಾಲ ಆಡುವ ಕಥಾ ಬಾಹುಳ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಕನಾಟಕದ ಹಾಗೂ ನೇರೆ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಯಾಟವಾಡಿಸಿ ಜನಮೇಚ್ಚುಗೇ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಈ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜೊಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಜನಮನ ರಂಜಿಸುವ ಶ್ರೀಯುತರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಒರಿಯ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಶೈಷ್ಣಿ ಗೊಂಬೆ ರಾಮರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿರು. ಕಿಳ್ಳೀಕಾಮತ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆಯಾಟದ ವೃತ್ತಿ ಸಿರತರು. ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಸದೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲರೂ ಆದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದ ಘಟನೆಗಳು ಈ ಆಟದ ಪಸ್ತುವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಗೀತದ ಒನ್ನೆಲೆಗಾಗಿ ತಮಿಟೆ, ತಾಳ-ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಸುವರು. ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಯಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೋಲಾರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯ ಮನರಂಜನೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ತೋರಿದ ಒಂದು ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆಯ ಒಂದು ಸಿನಿಮಾ ಸೋಡಿದ ಅನುಭವವನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೂಲೆಪ್ಪನವರು ಆಟದ ಮೂಲಕ ಇಂಥ ಅನುಭವ ನೀಡುವವರು.

ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೆಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ಪ ಹಲಗಲಿ

ಸಂಪ್ರದಾನಿ ಹಲಗೆವಾದನ

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಾಗಲಕೋಟಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆರಕಳ್ಳು ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೆಪ್ಪನವರಿಗೆ ಈಗ 60 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಜಮಿಖಂಡಿ, ಬೆಳಗಾಂ, ಬೀಳಗಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾನಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಕಲಾಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ಪ ಹಲಗಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಹಲಗೆ ಮಜಲಿನ ಕಲಾಕಾರ. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬೀಳಗಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಮುಢೋಳದ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಮಗ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೆಪ್ಪ ಹಲಗಲಿ ಕೂಡ ತಂದೆಯಂತೆ ಹೆಸರಾಂತ ಸಂಪ್ರದಾನಿ ವಾದಕನಾದದ್ದು ಸಹಜವೇ. ಹಲಗೆ ಅಥವಾ ತಮಟೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಸಂಪ್ರದಾನಿ. ಈ ಜನಪದ ಚರ್ಮವಾದ್ಯ, ಸಂಪ್ರದಾನಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೂ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೆಪ್ಪನವರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದರ್ಭ ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷ ತಂದಿದೆ. ಹಲಗೆ ಇಲ್ಲದ ಉರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಚರ್ಮವಾದ್ಯ. ಹಬ್ಬಿ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಚಾತ್ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಂಗೂರ ಸಾರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದುಂಟು. ತಮಟೆ, ತಪ್ಪಡೆ ಎಂತಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಬಡಿಯುವುದನ್ನೇ ಉಪಕಸುಬನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕಲಾವಿದರು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚೆಪ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ಪ ಒಬ್ಬರೆನ್ನಿಬಹುದು. ತಮಟೆ ಬಡಿಯುವುದನ್ನು ಬದುಕಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಪ್ಪ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಸತ್ತಿಗೇರಿ

ಖನಿವಾದನ

‘ಖನಿಯ ರಾಮಣ್ಣ’, ‘ತಾಳಿಯ ರಾಮಣ್ಣ’ನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಮಪ್ಪ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಸತ್ತಿಗೇರಿಯವರು ಎಪ್ಪತ್ತಿರಡರ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಕಲಾವಿದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಗೋಕಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರಳಿಮಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮದ ರಾಮಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಲಾಭಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಕರೆದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಖನಿ ಬಾರಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿರುದು-ಬಾವುಲಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಕಲೆಯವರಿಗೆ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಟೀತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸುವ ಸಾಜನ್ಯಪುಳ್ಳವರು.

ಹಿಂದೆ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯ ಇವರ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಇತ್ತುಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ‘ಸತ್ತಿಗೇರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ತಲಾತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಬಂದುದೆಂದು ಇವರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಗೌರವ ಸಂದರ್ಭ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದನೀಯ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಒಬಳವ್ವು

ಜನಪದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಒಬಳವ್ವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತುರುವನೂರು ಎಂಬ ಗಾಮದಲ್ಲಿ. ತಂದೆ ದುರುಗಪ್ಪ ತಾಯಿ ದೊಡ್ಡಿದ್ದು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಾಡುವ ಗೀಳನ್ನು ಬೇಕೆಂದೂ ಬಾದ ಈಕೆ ಸೋಬಾನೆ ಹಾಡು, ಒಸಗೆ ಹಾಡು, ತವರನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡು, ಮಂಗಳಾರತಿ ಹಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಶ್ರೀಪದಿಗಳನ್ನು ಇವರ ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಪದಿಗಳಲ್ಲದೆ ಗುಣಸಾಗರಿ ಕಥನ ಕವನವನ್ನು ಮಾರು ರಾತ್ರಿ ಮಾರು ಹಗಲು ಮೇಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಡುವ ಸಾಮಧಾನ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿವರು.

ಎಪ್ಪತ್ತಾರು ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಶ್ರಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ದಯಸ್ವಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದೆ. ವೃದ್ಧ ದಂಪತಿಗಳು ಕೂಲಿ ಮಾಡಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚೀವನೋಪಾಯಕಾಗಿ ಭದ್ರಾವತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದಾಸವಾಡಿ ಗಾಮಕ್ಕೆ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಡಿಂದಯೇ ಬಾದೆವೇದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಡಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೆನಪಿಸಂಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹಾಡಿನ ಸುಧೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸುವ ಕಲಾವಿದರು ಗಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಲಿತು ಸುಶ್ರಾವಮೃವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಒಬಳವ್ವು ಒಬ್ಬರು. ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೂ ಅನ್ನಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಾಡುವುದು ಒಂದು ಸೋಗಸುಗಾರಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಮೂರೂರು ದೇವರು ಹೆಗ್ಗಡೆ

ಯಕ್ಷಗಾನ

ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ, ಅಸುಭವ, ಅಭಿಪೃಶ್ಯತ್ಯ ನಾಜೂಕುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ವೇಷಧಾರಿ ಶ್ರೀ ಮೂರೂರು ದೇವರು ಹೆಗ್ಗಡೆ. ಇವರ ನಿಜ ಹೇಸರು ವೆಂಕಟರಮಣ ಶಿವ ಹೆಗ್ಗಡೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಕುಮಟಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೂರೂರಿನಲ್ಲಿ 1920ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಹಾಡುತ್ತಾ ಮದ್ದಲೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಜ್ಞನಿಂದ ಮೊಮ್ಮೆಗಳಿಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನದ ದೀಕ್ಷೆ ದೊರೆಯಿತು. ತಮ್ಮ 25ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಲಾವಿದರೆನಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಭೀಮ, ರಾಘಣ, ವಾಲಿ, ಸುಗ್ರೀವ, ಘಟೋತ್ತಂಚ, ಮುಂತಾದವರು ಅವರವೇ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿನಿಸಿ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತವು. ಸತತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಕಷ್ಟು ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಹನಟರೊಂದಿಗೆ ವಿವರವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಇವರಿಗೆ. 67 ವರ್ಷದ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಉನ್ನತ ಶೈಳಿಯ ಅಪೂರ್ವ ಕಲಾವಿದರು. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಯಕ್ಷಗಾನದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳನ್ನು ಅಭಿಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಿಕರಿಸಿ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರು ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಆದರ ಶಿಭಿಮಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಚಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರು ಹೆಚ್ಚು. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಉನ್ನತ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಶ್ರಮ ವಿರಚೇಕು ಅಂಥ ಪರಿಶ್ರಮ ಇವರಿಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸ್ವೇಯದ್ರಾ ಇಸಾಕ್

ಯಕ್ಷಗಾನ

ಹಾಸನದ ಶ್ರೀ ಸ್ವೇಯದ್ರಾ ಇಸಾಕ್ ಅವರು ಈಗ ತಮ್ಮ 90ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ 50 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮೀರಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ಸ್ವೇಯದ್ರಾ ಇಮಾಮ್, ತಾಯಿ ಫಾತಿಮಾ, ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಚಿಕ್ಕ ಬಸವನಹಳ್ಳಿಯ ಭಾಗವತ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಪ್ರಾನವರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಿತ ಇವರು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು. ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೇಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಕಥೆ’, ‘ದುಶ್ಯಾನನ ಕಥೆ’, ‘ಕಂಸಾಸುರನ ಕಥೆ’, ‘ಕರಿಭಂಟನ ಕಾಳಗ’ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಮೇಳಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾತಃ ಹಾಸ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಗಜಾಸುರ, ವೀರಭದ್ರ, ನಾರದ, ಭೀಮ, ಉದ್ದಂಡಿ ಮುಂತಾದ ದೃತ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ವಹಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಡ್ಡೀಕಾಯಿ, ಕಬ್ಬಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಇಸಾಕ್ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ನಿರ್ಗತಿಕರಾದರೂ ಕಲಾ ಶ್ರೀಮಂತರು. ಜೀವನ ಬರ್ಬಿರ ವೆನಿಸಿದರೂ ಆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ಸುಖವನ್ನು ಕಲಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಯದ್ರಾ ಇಸಾಕ್ ತೊಡಗಿದರು. ತಮಾಷೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗಂಭೀರವಾದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಇವರು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕಿಳ್ಮೇಕ್ಕಾತರ ಮಾರಕ್ಕು

ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟ

ಅಲೆಮಾರಿ ಕಿಳ್ಮೇಕ್ಕಾತರ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಜನಸಿದ್ಧ ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾರಕ್ಕು ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಯೆಲ್ಲಮೈನವರ ಪ್ರತಿ. 70 ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ ಅನುಭವಶಾಲಿಯಾದ ಈಕೆ ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರದುಗ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರಿಯಾರು, ಚೆಳ್ಮಕೆರೆ, ಹೊಸದುಗ್ರ, ಹೊಳಲ್ಯೆರೆ, ಹೊಳಕಾಲ್ಯಾರು ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಾ, ಪಾವಗಡ ಮುಂತಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟವನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದರಲ್ಲಿ ನಾಟಕದ ಮಾರಕ್ಕುನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈಕೆ ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟದ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿರುವ ಆಪ್ರಾವ ಕಲಾವಿದೆ. ಮಾರಕ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಪಾತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕೈಚೆಳಕವಾಗಲೀ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮುಮ್ಮೇಳ ಹಾಡುವ ರೀತಿಯಾಗಲೀ, ಕಂಚಿನ ಕಂಠದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಪರಿಯಾಗಲೀ ಯಾರನ್ನೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂಥವುಗಳು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರದ ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುಗ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ತಮ್ಮ ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಯಾಟ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಕೈಚೆಳಕದಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮೇಳ ಹಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಇವರು ಎತ್ತಿದರ್ಕೆ,

ಶ್ರೀ ರಂಗಯ್ಯ

ಮುಖವೀಕ್ಷೆ

ಎಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿರಿಯ ಜೀವ ಶ್ರೀ ರಂಗಯ್ಯನವರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮುಖವೀಕ್ಷೆ ಕಲಾವಿದರು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ತುರುವೇಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೊಡ್ಡ ತೆಟ್ಟಿಕೆರೆ ಇವರ ಉಂಟಾರು. ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಈ ಆಪ್ರಾವ ಕಲಾವಿದರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುಖವೀಕ್ಷೆ ಕಲಿತದ್ದು ತಂದೆ ದಾಸಪ್ಪನವರಿಂದ. ಬೆಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ ತಮಕೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾ ಅನೇಕಾನೇಕ ಯಕ್ಕಾನಗಳಿಗೆ ಮುಖವೀಕ್ಷೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖವೀಕ್ಷೆ ಒಂದು ಜನಪದ ವಾದ್ಯ, ಅದಿಲ್ಲದೆ ಯಕ್ಕಾನವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೇ ಉದುವುದೆಂದರೂ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸವೇ. ಅಂಥ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸವನ್ನು ರಂಗಯ್ಯ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬದುಕನೇ ಈ ಕಲೆಗಾಗಿ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿರು. ಉರೂರುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ರಂಗಯ್ಯನವರ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಕಾಡೆಮಿ ಸಾಫ್ರೆಕ ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀ ತಮಟೆ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯ

ತಮಟೆ

ಸುಮಾರು 60 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ತಮಟೆ ಬಾರಿಸಂಪ್ರದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಾಸಲಿಟ್ಟುವರು. ಒಂಗಳು 'ತಮಟೆ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯ' ಸೆಂದೇ ಡಿರಪರಿಚಿತರಾದವರು. ಮಟ್ಟಿಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆ ರಾಮನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ವರ್ಷಕ್ಕೊಳ್ಳುವು ಬರುವ ಉರಿಸ ಮಾರಿ ಹಬ್ಬ, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯನವರ ತಮಟೆ-ನಗಾರಿ ಮೇಳಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ನಾಡಹಬ್ಬಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ತಮಟೆ ಮೇಳಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ತಾಳ-ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮಟೆ-ನಗಾರಿ ಬಾರಿಸುವ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯನವರು ಆನೇಕ ಕುಣಿತಗಳ ಮೇಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತಮಟೆ ಒಂದು ಜನಪದ ವಾದ್ಯ ಆ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಡಯುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಬೆಟ್ಟೆಯ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನು ತಮಟೆಯೋಂದಿಗೇ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅದು ಆತಿಶಯೋಕ್ತ್ಯಾಗಲಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯ

ಯಕ್ಷಗಾನ

ಮೂಲತಃ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಾಗವಾರ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಹೇಸರಾಂತ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರು. ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಗೌಡ, ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಿ ತಿರುಮಲಮ್ಮೆ. ಈಗಾಗಲೇ 70 ವರ್ಷ ತುಂಬಿರುವ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರಾದರೂ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಗೀಳು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಉರಾರು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೂರಾರು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಂಜನೇಯ, ಅಂಗದ, ಜಾಂಬವಂತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯರಾದವರು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಪೂರಾಣಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಾ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನಾತ ಹೇಸರು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ತತ್ತ್ವಚಿಂತನೆ ಇವರ ಬಾಳಿನ ಜೊತೆಗೆ ಆಂಟಿಕೊಂಡ ಸನ್ನಾಗ್ರಂಥ. ಅತ್ಯಂತ ಮೆಧಾವಿ ವೃಕ್ತಿಯಾದ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಒಬ್ಬ ಅಲೆಮಾರಿ ಕಲಾವಿದನೆಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರ ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ದಿ ಮೆಚ್ಚುವಂಥಾದ್ದು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಆದರೂ ಈ ಕಲೆ ನಾಡಿನಾಡ್ಯಂತ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರಂತೂ ಈ ಕಲೆಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಕಲೆಗಾಗಿಯೇ ಅಪ್ರಾಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಅಂಥ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ಶ್ರೀ ಹೆಳವರ ಲಕ್ಷ್ಯ

ಜನಪದ ಗೀತೆ

ಮಂಡ್ಯ ಚಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಳವರದಟ್ಟಿ ಗಾಂಧರವರಾದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಯಸವರಿಗೆ ಈಗ 64 ಪಷ್ಟ ವಯಸ್ಸು. ತಾದೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯ. ತಾಯಿ ರಂಗಮ್ಮ ಚೇಪನ್ನೇಪಾಯಕ್ಕೆ ಅನ್ನಮಾರ್ಗದಿಲ್ಲದೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಬಿಕ್ಕಣಿಸೆಯಸ್ಸೇ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬಿಕ್ಕೆ ಚೇಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಇಂಬಾದ ಕಾರ್ತದಿಂದ ದೇವರ ಮೇಲೆ, ಕುಲದ ಮೇಲೆ ಆನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಈ ಹೆಳವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಡುಗಾರ. ಕಥ, ಶ್ರವಣಿ, ಕಘನಗೀತ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವಲ್ಲವಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರಿದ ಕಲೀತದ್ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೋಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಫಾರಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಧಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮ್ಯಾಸೂರು, ನಾಗಮಂಗಲ, ಜುಂಚನಗಿರಿ ಒಂದೇ ಯತ್ತಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ವೃತ್ತಿಗಾಂಭೀಕ ಪರಂಪರೆಯು ಈ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಪ್ರತಸ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿಸಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಹೊರೆಯಾಲ ದೇವಮ್ಮೆ

ಜನಪದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ

ಎಪ್ಪತ್ತರ ಈ ಇಂವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆ ಮಾಧುಯ್ಯದ ಕಂಪನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಮ್ಮೆ ಮ್ಯಾಸೂರು ಚಿಲ್ಲೆ ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊರೆಯಾಲದವರು. ತಂದೆ ದ್ಯಾವನಾಯ್ಯ ತಾಯಿ ಸಿದ್ದಮ್ಮೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತೋರಾದ ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಅದರ ಸೋಗಸಿಗೆ ಮನ ಸೋತ ದೇವಮ್ಮೆನ ಮನಸ್ಸು ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಗೀತ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲೇ ಆಳವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಳಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಿ ಕೀಳುವಾಗ, ಒಕ್ಕು ಒನಿಯುವಾಗ, ಬೀಸುವಾಗ, ಯಬ್ಬಿ - ಹರಿದಿನಗಳ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ - ಒಂಗ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಸಾದಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ, ಹಾಡು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಸರಳ ಹೃದಯದ ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಮ್ಮೆ ನಿರಗಳವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ನೂರಾರು. ಕೂಲಿ ಕರಿಬಳದ ಕಷ್ಟಕರ ಬದುಕಿನ ಚೊತ್ತಗೆ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬೇಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಈ ಹಾಡಿದ ಜನಪದ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳು ಈಗಲೇ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ.

ಕೊಡಗಿನ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಕುಡಿಯರ' ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಶ್ರೀ ಜಯ ಅವರು ವಿರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೊತ್ತಿಕಾಡಿನ ಕೆದಮಳ್ಳೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. 55 ವರ್ಷದ ಈ ಕಲಾವಿದ ಕೊಡಗಿನ ಆಪೂರ್ವ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳಾದ ಚೋಳಾಟ್, ಪೀಲಿಯಾಟ್, ಕೊಂಬಾಟ್, ಉಮ್ಮೆ ತಾಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕಳೆದು 25 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಡಿ ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆದಮಳ್ಳೂರು, ಬಿಟ್ಟಂಗಾಲ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ, ಹೆಗ್ಗಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ಜನಪಿಯವಾಗಿದೆ. ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದ ತನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಈ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತದ್ದಾದರೂ ಅವರದೇ ಆದ ವ್ಯೇಶಿಷ್ಟದ ಮೂಲಕ ಆದಿವಾಸಿ ಜಾಡಿನ ಕುಡಿಯರ ಕಲೆಗೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಯಾವ ಜಾನಪದ ಆಸಕ್ತರೂ ತಿರುಗಿ ಕೂಡ ನೋಡದ ಈ ಕೊತ್ತಿಕಾಡಿನ ದಟ್ಟಾರಣ್ಯದ ಈ ಆಜ್ಞಾತ ಕುಡಿಯ ಕಲಾವಿದನನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿ ಆಕಾದೆಮಿಯ ಮೂಲಕ ಸನ್ನಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮಿಟ್ಟೇಮರಿಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೇಳಿಕೆ ಕಲಾವಿದರು. ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಆದಿನಾರಾಯಣಪ್ಪನವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಭಜನ ಹಾಡುಗಾರರು. ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾದ ತಂದೆಯ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಇವರಿಗೂ ಹರಿಯಿತಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿಕೆ ಕಲೆಯ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಈಗ ಕೇಳಿಕೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಲಾವಿದರಾದ 55 ವರ್ಷದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಮಿಟ್ಟೇಮರಿ ರಾಮಾಯಣ' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕೇಳಿಕೆ ಕಲೆಯಷ್ಟೇ ತಲ್ಲಿದೆ 'ವಿಚಿತ್ರ ಸಾರಂಗಧಾರ', 'ಪಾಂಡು ವಿಜಯಂ', 'ಸತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ' ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಾರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯವರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕೆಲವೇ ಕೇಳಿಕೆ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಗಾಂಡೆ ಕಲೆಯ ಹಳೇ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾಣಬರುವ ಕೆಲವೇ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಪ್ಪನವರೂ ಒಬ್ಬರು. ತರೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೊಲಾಳಪುರ ಶ್ರೀಯುತರು ಉರು. ತಂದ ಮೂಡ್ಲಪ್ಪ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ವೀರಗಾಂಡೆ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ, 'ಖಡ್ಡ' ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚರ್ಮಾಳ ಬಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮನಾದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬಹುಮಾನ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಂತೆ ಕಲಾ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಈಗ ಎಪ್ಪತ್ತೆದರ ವ್ಯಾಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಾಂತ ಕಟ್ಟಿ ನೀಡತವರು. ವೀರಗಾಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಕ್ಕುಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಕಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಪ್ಪನವರ ಕಾಣಿಕೆ ತುಂಬಾ ಪುಹತ್ತುದ್ದು. ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ ಮುಂತಾದ ಸಗರಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೇ ಈತರರಾಜ್ಯಾದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಕೇತ್ತಿಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದಾಸ ಭಾಗವತರು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವಂತಿಕೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕುಂಡಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮರವಂತೆಯ ಕಡಲ ತೀರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ 12 ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದಾಸರ ಒಲವು ನಂತರ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿತು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಭಾಗವಂತಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ತಾಳ-ಲಯ-ಸ್ವರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ ಇವರು ನಂತರ ಬೆಳೆಯೂರು ಮಹಾಗಣಪತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರಾಗಿ ಸೇರಿ ಜನ ಪ್ರಿಯರಾದರು. ಬಡಗುತ್ತಿಟ್ಟು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಭಿಮಾನಿಯುದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದಾಸರು 'ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ' ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರಾಗಿ, ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ವಸಂತಸೇನೆಯ ನೂರೊಂದು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿ ಅಪಾರ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಈ ಮೇಳವು ಮುಂಬ್ಯೆ, ದೇಹಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸನ್ಯಾನಿತರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಯುತರು ಈಗ ತಮ್ಮ 65ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಸ್ತೇಜರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಜೀವಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ತಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಪಾರ.

ಶ್ರೀ ನಿಂಗನಗೌಡ ಮುಂಡರಿಗಿ

ಲಾವಣ, ೧೯೬೫ ಪದ

ಶ್ರೀ ನಿಂಗನಗೌಡ ಬಸವಗೌಡ ಮುಂಡರಿಗಿ ಇವರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾವಣ ಹಾಗೂ ಗೀಗೀ ಪದದ ಕಲಾವಿದರು. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸುಳ್ಳ ಇವರ ಸ್ಥಳ ಸುಮಾರು 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಲಾವಣ, ಗೀಗೀ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಒಸಪಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಬೆಳಗಾಂ ಮುಂತಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೂರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮೂಲಕವೂ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಕ್ಕಲುತನದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ನಿಂಗನಗೌಡರಿಗೆ ಈಗ 63 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು, ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ಪಡೆದಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದರು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಕಟ್ಟಿಹಾಡಿದ ಗೀತೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕನಾಂಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಾವಣ, ಗೀಗೀ ಪದ ಹಾಡುವವರು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆ ಮಾಡುವುದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಂಗನ ಗೌಡ ಅಂಥ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಕ್ರಿ ಕೋಂ ಬೋಮ್ಮೆಗೌಡ

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಹೆಚ್ಚೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಾವ ಹಾಲಕ್ಕೆ ಒಕ್ಕಲ ರೈತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಕ್ರಿಯವರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಿರಕಳಿಗ್ರಾಮದವರು. ಹಾದಿನಾಲ್ಕುರ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಅಜ್ಞಿ, ತಾಯಂದಿರಿಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿತದ್ದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನುಂ್ಮುಕ್ತಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಚಿಸಿ ಹಾಡುಗಳ ಭಾಷಾರವೇ ಆದವರು. ಪುರಾಣದ ಕಥೆಗಳ ಹಾಡುಗಳು. ಮುದುವೆ ಹಾಡು, ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟುವ ಹಾಡು, ಬೀಸುವ ಹಾಡು, ಗದ್ದೆ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಹಾಡು ಓಗೆ ಅನೇಕ ತರಹದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು ರಾಜೀವಾಗಿ ಹಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಃ ಪದ ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರು. 58 ವರ್ಷದ ಈ ಕಲಾವಿದ ಸತತವಾಗಿ ಎಂಟು ದಿವಸಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಹಾಡುವಷ್ಟು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ವಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಚೇ-ಸಮಾರ್ಥಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಜನಮೇಚ್ಚುಗೇಗೋಸಿದ್ದಾರೆ,

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಕ್ರಿಯವರಿಗೆ ಆಕಾದೆಮಿಯ ಈ ವರ್ಷದ ಗಿರಿಜನರಿಗೆ ನೀಡುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗಿರಿಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶುದ್ಧ ಚಾನಪದ ವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ಜನಾಂಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಕ್ರಿ ಅಂಥವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋಟೋಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.